

Årsberättelse 2024 SLU Nationellt centrum för djurvelfärd, SCAW

SCAW:s historia

Regeringen föreslog i budgetpropositionen inför 2008 att landets kompetens inom djurskyddsområdet bör samlas och att aktiviteter inom djurskyddsområdet bör samordnas. De föreslog därför att ett centrum för djurskyddsforskning med betoning på lantbrukets djur och försöksdjur skulle inrättas av SLU. Centrumet skulle hantera frågor inom djurskyddsområdet. Nationellt centrum för djurvelfärd, SCAW, bildas således 2008 och placeras under VH-fakulteten. SCAW:s fokusområden var då livsmedelsproducerande djur och försöksdjur. De rent administrativa arbetsuppgifterna har köpts in från andra institutioner, fram till och med 2014 Husdjurens miljö och hälsa och från och med 2015 Husdjurens utfodring och vård.

Efter tio verksamhetsår lät SLU utvärdera SCAW:s verksamhet under åren 2019–2020. Utredningen leddes av en extern utredare, Charlotte Hallén Sandgren, tillsammans med sekreterare Kristina Dahlborn, SLU. Utredningen avrapporterades i mars 2020.

Den 1 februari 2021 bildades Nya SCAW, med sitt huvudsakliga uppdrag fokuserat på livsmedelsproducerande djur. Samtidigt fick SCAW en ny föreståndare, Lotta Berg.

SCAW:s styrgrupp

SCAW:s styrgrupp består av fem ordinarie ledamöter, meriterade forskare, från SLU. Styrgruppen har även adjungerade ledamöter, representanter från Näringsdepartementet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, externa universitet och länsstyrelserna. Nuvarande styrgrupp tillsattes våren 2022 (vissa modifieringar har sedan gjorts) och styrgruppen har under 2024 haft fyra styrgruppsmöten. I tabellen nedan ses styrgruppens sammansättning under 2024.

Ordinarie ledamöter	Adjungerade ledamöter
Linda Keeling, ordförande, SLU	Rickard Canestierna/Amanda Bertilsson, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Lena-Mari Tamminen, SLU	Helena Elofsson, Jordbruksverket
Ivar Vågsholm, SLU	Ingrid Ragnarsson, länsstyrelsen
Anna Wallenbeck, SLU	Anna Lindgren, Livsmedelsverket
Carl-Gustaf Thulin, SLU	Lotta Berg, SCAW
	Elin Spangenberg, SCAW

Verksamhet på EU- och internationell nivå

World Organisation for Animal Health, WOAHA (f.d. OIE)

Under året har SCAW deltagit i styrgruppsmöten med WOAHA Platform on animal welfare for Europe, och haft styrgruppsmöten i WOAHA-Collaborating Centre tillsammans med IZS-Teramo. Arbetet inom WOAHA har framför allt berört riktlinjer och checklistor för djurtransporter, working equids, beredskapsfrågor och djurskydd vid sjukdomsutbrott, samt planering av det globala samarbetet mellan olika djurskyddscenter. SCAW har medverkat vid WOAHA:s europeiska kontaktpunktsmöte i Madrid, och WOAHA:s europeiska plattform för djurvelfärds styrgruppsmöte digitalt i april 2024 samt som fysiskt möte i Wien i oktober 2024. En mer fullständig redovisning av aktiviteter lämnas i början av året för WOAHA:s egen sammanställning. För mer information se <https://rr-europe.woah.org/en/the-oie-reference-centres-reference-laboratories-and-collaborating-centres/collaborating-centres/>

EURCAW-Ruminants & Equines

Verksamheten är igång sedan 2021, och förväntas fortsätta även under åren som kommer under ledning av SCAW/SLU. En ansökan för åren 2025–2027 har lämnats in.

SCAW håller i månatliga möten med ledningsgruppen. Varje kvartal ordnas ett möte mellan de fyra EURCAW-centren och DG SANTE (kommissionen) för avstämning om frågor gällande administration, rapportering, samarbete osv. Var tredje månad hålls även möten mellan de fyra centren för att diskutera olika aktuella frågor, harmonisera rapportering och öka samarbetet. Till exempel har en grupp med fokus på kommunikation och en grupp med fokus på utbildning bildats med representanter från de olika centren. De fyra centren träffades fysiskt för första gången i maj 2024 under ett tvådagarsevent i Thessaloniki, Grekland. Målsättningen är att träffas fysiskt en gång per år.

I maj hölls ett digitalt möte med Reflection Board och i november hölls ett digitalt möte för behöriga myndigheter i medlemsstaterna Centret arrangerar även

tillsammans med de övriga centren ett årligt möte för de nationella djurvälståndscentren och myndigheternas stödorgan. Mötet hölls i september.

EURCAW- Ruminants & Equines har under året producerat ett antal reviews, faktablad och svarat på frågor från myndigheter kring djurvälstånd för idisslare och hästar, ordnat seminarier inom utvalda välfärdsområden och arbetat med hemsidan, sociala medier och utskick i form av nyhetsbrev. Se <https://www.eurcaw-ruminants-equines.eu/>

Care4Dairy

EURCAW - Ruminants & Equines har bedrivit ett projekt tillsammans med IDELE (forsknings- och utvecklingsinstitut i Frankrike) och Phylum (konsultbolag rörande strategier inom livsmedelskedjan i Frankrike) och har tagit fram best practice i form av faktablad om kalvar, kvigor, mjölkkor och för kor som ska gå till slakt riktat till lantbrukare. Projektet startade i januari 2022 och avslutades under början av 2024., Hemsidan uppdateras och underhålls av EURCAW Ruminants & Equines. Se <https://care4dairy.eu/>.

The European Forum for Animal Welfare Councils, EuroFAWC

SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd (VRD) är medlem av The European Forum for Animal Welfare Councils, EuroFAWC (<https://www.eurofawc.com/home/1>). VRD har under året medverkat i EuroFAWC:s årliga möte (fysiskt möte i Edinburgh) samt i diverse erfarenhetsutbyten via e-post.

Nätverket för europeiska Animal Welfare Centres

I nätverket ingår djurvälståndscentra från Frankrike, Finland, Grekland, Italien, Spanien och Sverige. Nätverket har digitala möten ca 4 gånger per år, där vi utbyter information. Frankrike är sammankallande och SCAW har medverkat i den utsträckning vi hunnit med.

ISO-standarder

SCAW har i viss utsträckning deltagit i Swedish Standards Institute's (SIS) möten och bevakat standarder rörande djurvälstånd. Under 2024 har SCAW fortsatt deltagit i arbetet kring tekniska specifikationer rörande slakt av kyckling.

International Training Program, ITP

SCAW har under året varit en del av en projektledningsgrupp som med SVA som projektägare leder ett SIDA-finansierat kapacitetssuppleveringsprogram (International Training Program, ITP), på temat Healthy Livestock – Safe food, med partnerländer i östra Afrika. Under 2024 var SCAW delaktig i planeringen och undervisningen (djurskydd/djurvälstånd) under en veckas digital workshop samt när deltagarna besökte Sverige under två veckor under våren.

TABLE

TABLE är ett samarbetsprojekt mellan SLU, the University of Oxford och Wageningen University and Research. Under 2024 har en så kallad ”explainer” inom Animal welfare and ethics in food and agriculture slutförts och publicerats där medarbetare på SCAW varit medförfattare. <https://tabledebates.org/tour>

SuLaWe

SCAW har under 2024 medverkat i det internationella projektet SuLaWe, där Tyskland, Slovenien och Ukraina ingår. <https://sulawe.org/> Under 2024 så har SCAW deltagit i projektledningsmöte i Slovenien och under våren och hösten har två grupper med ukrainska deltagare besökt SLU för att få undervisning i djurskydd och djurvelfärd samt gris- och fjäderfäuppfödning med fokus på välfärd och hållbarhet, liksom pedagogiska metoder. SCAW har varit värd för programmet rörande djurskydd, djurvelfärd och uppfödning där olika föreläsare från SLU (Uppsala, Skara och Alnarp) samt SVA deltagit. Programmet har varit mycket uppskattat av deltagarna. Vidare så deltog SLU-föreläsare i en digital fjäderfäkonferens anordnad inom projektet av ett universitet i Ukraina.

Verksamhet inom Norden och Baltikum

NordCAW

Ett möte med NordCAW-deltagare från övriga nordiska och baltiska länder avhölls på SLU, Uppsala, i maj med föreläsningar, presentationer och diskussioner om betesdrift, rewilding, hästar på naturbetesmarker etc., liksom planering inför årets NordCAW-konferens. SCAW anordnade i november 2024 årets NordCAW-konferens på temat ”Poultry Welfare” på SLU i Uppsala. Cirka 70 personer deltog på plats; seminariet genomfördes endast som ett fysiskt möte. SCAW anordnade även ett möte mellan de ingående länderna i NordCAW som hölls i samband med konferensen.

Verksamhet på svensk nivå

Nationell kontaktpunkt för skydd av djur vid tidpunkten för slakt och annan avlivning

SCAW är av regeringen utsedd att vara Sveriges kontaktpunkt i enlighet med artikel 20 i förordning (EG) nr 1099/2009. Målet med förordningen är att nå ett gott djurskydd i samband med avlivning av djur, inklusive slakt av djur vid slakteri. Det innebär bland annat att kontaktpunkten har tillhandahållit oberoende vetenskapligt stöd till de behöriga myndigheterna Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelsen. Kontaktpunkten har också bistått och stöttat kontrollmyndigheterna, samt anordnat den årliga fortbildningsträffen för de djurskyddsansvariga vid landets slakterier. Utöver detta har SCAW även haft ett aktivt utbyte med kontaktpunktens motsvarigheter i andra medlemsstater inom EU

och med EU-kommissionen. SCAW hanterar och uppdaterar även det öppna webbaserade läromedlet DISA (Djurvälstånd i samband med slakt och annan avlivning), som används i olika sammanhang där personal av olika slag ska utbildas om slakt och avlivning.

SCAW har under året lagt avsevärd tid på att, med hjälp av SLU Meny, flytta över hela DISA-materialet till en ny lärplattform, och samtidigt genomföra nödvändiga uppdateringar.

Forskningsnätverk, projekt och samarbeten

Hästvälstånd

SCAW fick under 2022 tillsammans med externa aktörer medel via en upphandling med Jordbruksverket för att genomföra en informationsinsats om hästvälstånd med avseende på L17, dvs. träning och tävling med häst samt användande av utrustning. Arbetet har pågått under 2023 och 2024. Under 2024 har materialet publicerats på SCAW:s hemsida, [Utbildning, träning och tävling med hästens välfärd i centrum | Externwebben](#), tre workshops har hållits i Uppsala, Umeå och Svalöv, och materialet har även marknadsförts på mässor i samband med Strömsholmsdagarna samt Horse Welfare Summit på Flyinge. Projektet har nu slutrapporterats.

Mindre och exotiska sällskapsdjur

SCAW bildade under 2022 en samverkansgrupp för exotiska och mindre sällskapsdjur tillsammans med Jordbruksverket, Länsstyrelsen, Zoorf, Svenska djurparksföreningen och veterinärer med spetskompetens inom området. Detta arbete har fortgått under 2023 och 2024. SCAW har även deltagit i Jordbruksverkets samrådsgrupp avseende nya föreskrifter för mindre och exotiska sällskapsdjur (L80) samt erhållit medel för att ta fram ett informationsmaterial i samråd med samverkansgruppen, för de vanligaste mindre och exotiska sällskapsdjuren, ett arbete som har fortgått under 2024.

Beredskapsfrågor

SCAW har under hela 2024 varit fortsatt engagerade i frågan om djurens hälso- och sjukvård vid kris och höjd beredskap. Uppdraget har haft fokus på livsmedelsproducerande djur och slutredovisades våren 2024. Projektet har presenterats vid ett flertal tillfällen, exempelvis under Veterinärmötet 2024.

SCAW har även deltagit och föreläst vid workshops organiserade av WOAHS arbetsgrupp för naturkatastrofer.

Externa expertgrupper och arbetsgrupper

SCAW:s personal deltar i flera nätverk, referensgrupper och råd där frågor om djurvälstånd är centrala.

SCAW ingår i:
Landsbygds- och infrastrukturdepartementets nationella djurskyddsnätverk
Landsbygds- och infrastrukturdepartementets samrådsgrupp för djurskydd vid slakt
Jordbruksverkets dialoggrupp djurskydd
Jordbruksverkets referensgrupp för vilt
Samverkansgruppen för hundvälstånd (bestående av SKK, Veterinärförbundet, SJV, länsstyrelserna, SLU, m.fl.)
Uppsala regionala djurförsöksetiska nämnd
Sveriges Nationella kommitté (NK) för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål expertgrupp
Swedish Standard Institute's (SIS) tekniska kommitté
Samverkansgruppen för exotiska och mindre sällskapsdjur
Vetenskapsrådets expertgrupp för försöksdjursvetenskap
SLU:s hästkommitté
Arla advisory board on animal welfare

SCAW medverkar även i ett antal nationella och internationella grupper och nätverk gällande djurskydd och djurskyddsforskning.

Övrigt

SCAW har under året medverkat i Jordbruksverkets myndighetsöverskridande samverkansgrupp för djurens hälso- och sjukvård vid kris eller höjd beredskap.

Seminarier/workshops/utbildningar

Seminarier (huvudarrangör)

Se aktiviteter under de olika projekten/samarbetena, t.ex. NordCAW.

Kurser/utbildningar

SCAW har, i samarbete med KRAV, arrangerat de årliga fortbildningsträffarna för de djurskyddsansvariga vid landets slakterier.

SCAW har vidare deltagit med föreläsare inom veterinärprogrammet, etologi- och djurskyddsprogrammet samt i olika masterskurser anordnade av SLU.

Medarbetare vid SCAW har föreläst om europeisk djurskyddslagstiftning för studenter vid University of Guelph, Kanada.

SCAW har medverkat som föreläsare vid ett par heldagarsutbildningar inklusive besättningsbesök som Hushållningssällskapet har arrangerat.

Medarbetare vid SCAW har föreläst om djurskydd på kliniken vid arrangemang av länsstyrelsen i Uppsala om sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer.

Förfrågningar och remisser

SCAW har under året skrivit 33 olika utlåtanden till Länsstyrelsen och Polismyndigheten i olika djurskyddsfrågor gällande livsmedelsproducerande djur, respektive sport- och sällskapsdjur samt vilda djur. SCAW:s medarbetare har även deltagit som expertvittnen i polisutredningar i olika djurskyddsärenden, samt vid djurskyddsrelaterade rättegångar.

SCAW har även lämnat/deltagit i samt koordinerat 7 svar över remisser och samråd från olika centrala myndigheter och departement, etc.

SLU:s Vetenskapliga råd för djurskydd (VRD)

SCAW har under året utgjort kanslifunktion åt VRD. SCAW:s föreståndare är ordförande för VRD och en medarbetare på SCAW är även medlem i VRD.

Kommunikation

SCAW arbetar vidare med kommunikationen med nationella och internationella aktörer inom djurvelfärdsområdet med avsikt att profilera SCAW och SLU:s arbete inom djurskydd/djurvelfärd och för att fortsättningsvis etablera ett hållbart varumärke för djurvelfärdsfrågor på SCAW och vid SLU.

Hemsidan

Hemsidan har uppdaterats löpande under året med nyheter, seminarier, projekt, publikationer samt yttranden från SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd.

Kanslifunktioner

Med administrativ assistans från institutionen för THV har SCAW diariefört och upprättat dokument fortlöpande och registrerat in- och utgående handlingar i ärendehanteringssystemet Public 360.

Koordinering av remissvar inom SLU och att vara behjälplig med diarieföring, handräckning och personal åt det Vetenskapliga rådet för djurskydd är en väsentlig

del av kansliets arbete. Samverkansverktyget Teams och SLU diarium används som samlingsplats för arbetsmaterial och ärendehantering.